

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ SUSIJUSIŲ SU BIUDŽETINĖS
ĮSTAIGOS NACIONALINĖS SPORTO AGENTŪROS ĮSTEIGIMU
(TAP-22-628; 22-4614(2); TAP-22-633; TAIS NR. 22-4615(2); TAP-22-631; 22-4616(2);
TAP-22-630; TAIS NR. 22-4617(2); TAP-22-635; TAIS NR. 22-4618(2)) (toliau – Projektai)
2022-04-22 Nr. NV-1074
Vilnius

Projektų rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau - Ministerija).

Projektų tikslas. Įgyvendinant 2022 sausio 18 d. priimto Sporto įstatymo nuostatas, kurios įsigalios nuo 2022 m. liepos 1 d., priimti Vyriausybės nutarimus sudarančius teises prielaidas įsteigti biudžetinę įstaigą Nacionalinę sporto agentūrą (toliau – Agentūra), įgyvendinančią valstybės sporto politikos funkcijas.

Dabartinė situacija. Šiuo metu:

- sporto politikos įgyvendinimo funkcijos yra išskaidytos. Jas vykdo Ministerija ir dvi VŠĮ - Švietimo mainų paramos fondas ir Centrinė projektų valdymo agentūra. Ministerija vykdo valstybės sporto politikos formavimo ir valstybės sporto politikos įgyvendinimo funkcijas (aukšto meistriškumo sporto programų finansavimas, Sporto rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų finansavimas, sporto gimnazijų finansavimas, valstybės stipendijų, premijų sportininkams išmokėjimas ir kt.). Vienu metu ir formuoja valstybės sporto politiką, rengia teisės aktus, tiek ir juos įgyvendina bei prižiūri jų įgyvendinimą. Minėtos VŠĮ vykdo funkcijas susijusias su Sporto rėmimo fondo lėšomis finansuojamų sporto projektų administravimu;
- nėra sukurtos sporto organizacijų sporto kokybės stebėsenos. Trūksta konsultacijų ir metodinės pagalbos sporto šakų federacijoms diegiant gerojo valdymo principus. Į šią problematiką atkreipė dėmesį ir Valstybė kontrolė, 2021 m. atlikusi tyrimą dėl aukšto meistriškumo sporto valdymo. Taip pat sportininkams trūksta žinių apie žalą ir teises pasekmes dėl manipuliacijų sporte ir kt. Kompetencijų centro įsteigimas numatytas Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane;
- 2022 sausio 18 d. priimtame Sporto įstatyme įtvirtinta, kad valstybės sporto politiką pagal įstatyme bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija, kuri yra biudžetinė įstaiga ir kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina Ministerija. Numatytos ir konkrečios jai deleguotos funkcijos (administruoja ir finansuoja aukšto meistriškumo sporto programas, administruoja ir finansuoja nacionalines fizinio aktyvumo programas, nacionalinius ir regioninius fizinio aktyvumo projektus, sporto bazių pagerinimo projektus ir kt.).

Projektų esmė, nauda. Siūloma:

- ✓ įsteigti biudžetinę įstaigą prie Ministerijos – Agentūrą, kurios buveinė būtų Goštauto g. 12, Vilniuje. Agentūra steigiamą įgyvendinti valstybės sporto politiką ir vykdyti viešojo administravimo funkcijas. Ministerija įgyvendintų šios įstaigos savininkės teises ir pareigas. Agentūra veiklą pradėtų vykdyti nuo 2022 m. liepos 1 d. Priėmus Vyriausybės nutarimus bus patvirtinti nuostatai ir organizacinė struktūra, priimti kiti įstaigos veikimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai.

- I Agentūrą būtų perkeltos šiuo metu Ministerijos įgyvendinamos valstybės sporto politikos įgyvendinimo funkcijos, kurios nėra būdingos Ministerijai, taip pat iki šiol dviejų VŠĮ (Švietimo mainų paramos fondo ir Centrinės projektų valdymo agentūros) vykdytos funkcijos, susijusios su sporto projektų finansavimo Sporto rėmimo fondo lėšomis administravimu. Agentūroje būtų įsteigtas kompetencijų centras, teikiantis konsultacijas sporto šakų federacijoms, siekiant teikti metodinę pagalbą sporto šakų federacijoms ir diegti gerojo valdymo principus. Agentūroje būtų steigiami 34 etatai, iš kurių 19 būtų valstybės tarnautojai (Ministerijai, 2019 m. priskyrus valstybės sporto politikos formavimo funkciją ir likvidavus Kūno kultūros ir sporto departamentą (toliau – KKSD), buvo perduota 15 iš 33 KKSD etatų. Šiuo metu Ministerijos Sporto grupėje yra 10 etatų, kiti 5 etatai – kituose ministerijos padaliniuose (skirti su sportu susijusiems apskaitos, teisės, komunikacijos klausimams). Etatai būtų finansuojami iš Ministerijai skirtų asignavimų. Preliminariais skaičiavimais vieniems biudžetiniams metams įstaigai išlaikyti reikalingas lėšų poreikis – apie 1,3 mln. Eur (nuo 2022 m. liepos 1 d. – 600 tūkst. Eur biudžete numatyti), iš kurių dalį sudarys lėšos, skirtos, Sporto rėmimo fondo lėšomis finansuojamiems fizinio aktyvumo projektams administruoti – kaip iki šiol, iki 4 proc. Sporto rėmimo fondo lėšų (apie 600 tūkst. Eur). Darbuotojų atlyginimams (34 etatai) – apie 1 mln. Eur, ūkio ir kitoms išlaidoms – apie 275 tūkst. Eur. Iš Ministerijos 3 etatų, kurie iki šiol vykdė Agentūrai perduodamas funkcijas, perkelti neplanuojama. Švietimo mainų paramos fonde su perduodamomis funkcijomis vykdyti yra šiai dienai numatyta 19 etatų (ne valstybės tarnautojai), o Centrinėje projektų valdymo agentūroje – 4,7 etato (ne valstybės tarnautojai). Šioms viešosioms įstaigoms toliau nebevykdant su sporto projektais susijusių funkcijų, įsteigti su sporto projektais susijusioms funkcijoms vykdyti etatai turėtų būti panaikinti.
- ✓ Ištraukti Agentūrą į II įstaigų sarašą grupę.
- ✓ Išbraukti iš Ministerijos nuostatų valstybės sporto politikos įgyvendinimo funkcijas, kurios perduodamos Agentūrai.
- ✓ 34 pareigybėmis padidinti didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičių.
- ✓ Kitų valstybių praktika. ES sporto sritis palikta valstybių kompetencijai. Kiekvienos valstybės sporto sistema yra unikali, sąlygota tos valstybės poreikių ir pasirinkto sporto sistemos valdymo modelio: valstybinio, visuomeninio ar mišraus. Sporto politikos formavime, tiek jos įgyvendinime dalyvauja olimpiniai, paralimpiniai komitetai, visuomeninės, skėtinės sporto organizacijos su atitinkamai joms priskirta atsakomybe. Valstybėse, Lietuvai artimose valdymo sistema, dydžiu, geografiniais ypatumais ar sporto pasiekimais, kuriose veikia sporto agentūros, įsteigtos agentūros finansuoja sportą (Danija, Didžioji Britanija, Slovėnija), veikia kaip kompetencijų centrai (Nyderlandai, Didžioji Britanija, Danija), atlieka taikomuosius tyrimus ir plėtrą, duomenų sklaidą (Suomija, Danija). Sportui finansuoti sporto agentūros skiria lėšas gautas iš azartinių lošimų (Danija, Slovėnija). Didžiojoje Britanijoje yra sporto šakų federacijų, valstybės, olimpinio komiteto ir paralimpinio komiteto ir savivaldybių bendra veikla ugdyti aukšto meistriškumo sportą. *UK Sport* tikslas medalių siekimas olimpiniam ir paralimpiniam sporte, talentų identifikavimas ir tikslingas finansavimo paskyrimas. Vertinant olimpiniais ciklais *UK Sport* Tokijo olimpinėms žaidynėms pasiruošti paskirstė 223,8 mln. svarų sterlingų (apie 267,3 mln. Eur) paralimpinėms – 74,9 mln. svarų sterlingų (apie 89,5 mln. Eur), *UK Sport* dirba apie 140 darbuotojų. Tarptautinė praktika yra orientuota į aukštą meistriškumą ir medalių siekimą. Didžiosios Britanijos sporto agentūros *UK Sport* gerąją praktiką perimtų ir Nacionalinė sporto agentūra.

Nauda: vienoje įstaigose bus sutelktos sporto politikos įgyvendinimo funkcijos, susijusios su sporto finansavimu, taip užtikrinant strateginį požiūrį į reikalingas finansuoti potencialias sporto sritis ir jo paskirstymą; atskirtos valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijos; įkurtas

kompetencijų centras, kuris teiks metodinę pagalbą sporto šakų federacijoms dėl gerojo valdymo principų; efektyvi Agentūros veikla prisidėtų prie keliamų tikslų dėl medalių, olimpinės / paralimpinės jaunimo pamainos auginimo ir kt.

Derinimas. Projektai be pastabų suderinti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, VšĮ Švietimo mainų paramos fondu ir Centrine projektų valdymo agentūra. Patikslinti įvertinus Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Finansų ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos pastabas ir pasiūlymus.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektai susiję su Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 9.1.1 veiksmu „Viešojo sektoriaus institucinės sąrangos (institucijų tinklo) ir viešojo valdymo proceso tobulinimas, įskaitant administracinės gebos stiprinimą per viešąją politiką įgyvendinančias agentūras, ir viešojo valdymo funkcijų peržiūra“; 1.10.2 veiksmu „Įsteigti kompetencijų centrą, siekiant teikti metodinę pagalbą sporto šakų federacijoms ir diegti gerojo valdymo principus“; 1.10.6 veiksmu „Sukurti sistemą, įveiklinančią sporto medicinos ir mokslo pasiekimus, rengiant aukšto meistriškumo sportininkus“.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiamam siūlymui pagrįsti buvo išnagrinėtos kelios galimos biudžetinės įstaigos įsteigimo alternatyvos, kurios detalizuotos lydimajame medžiagoje. Taip pat pagrįstas tikslingumas steigti biudžetinę, o ne viešąją įstaigą. Išanalizuota užsienio praktika.

- Tačiau pastebėtina, kad tik iš dalies pagrįstas Agentūrai reikalingų pareigybių poreikis numatomoms funkcijoms atlikti ir Ministerijai paliekamų pareigybių valstybės sporto politikos formavimo funkcijai vykdyti, todėl tikslinga tai detalizuoti ir plačiau pristatyti tarpinstituciniame pasitarime (pvz., nėra aišku kodėl Agentūroje Fizinio aktyvumo skyriuje numatomos 9 pareigybės, o Aukšto meistriškumo sporto skyriuje 8; Projekto teikime pažymima, kad Ministerijai nebūdingos valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos perkeliamos į Agentūrą, tačiau pareigybės neperduodamos ir pan.). Kartu siūlytina pateikti išsamesnę informaciją kaip buvo paskaičiuotas Agentūrai išlaikyti reikalingas lėšų poreikis.

- Projekto lydimajame medžiagoje teikiamas pagrindimas dėl Agentūros priskyrimo II valstybės institucijų ir įstaigų grupei. Pažymėtina, kad vertinant funkcijas pagal Valstybės tarnybos įstatymo 2 priede nustatytus kriterijus, turi būti pasirenkamas vienas grupės kriterijų, todėl apibūdinant Agentūros santykį su pavaldžiais ir nepavaldžiais subjektais negali būti ir *funkcinis vadovavimas vienoje valdymo srityje ir valstybės institucija neturi pavaldžių subjektų*. Jeigu Agentūra neturi pavaldžių subjektų, jos surenkami balai nesiekia II įstaigų grupės ir turėtų būti siūloma III įstaigų grupė, jeigu Agentūra vykdytų funkcinį vadovavimą, turėtų būti pateikti papildomi argumentai, kad Agentūra vykdytų nepavaldžių valstybės institucijų ar įstaigų veiklos planavimą, metodinę pagalbą, koordinavimą ir kontrolę (priežiūrą).

Siūlytina Projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės, Socialinės politikos ir Viešojo valdymo grupių pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

Viešojo valdymo grupės patarėja

Aušra Balčiūnaitytė

tel. 8 706 63 741, el. p. aiste.zedelyte@lr.lt

tel. 8 706 63825, el. p. ausra.balciunaityte@lr.lt